

Årsrapport 2010

Udgivet d. 30. juni 2011 af:
Lederforeningen for VUC
VUC Bestyrelsesforeningen

VUC
Uddannelse for unge og voksne

VUC DANMARK - ÅRSRAPPORT 2010

Flere unge på VUC. 2010 blev et år med en historisk høj aktivitet på VUC, hvor mere end 100.000 personer deltog i et uddannelsesstilbud. VUC har siden 2007 oplevet en vækst i aktiviteten på 46 %. Dette viser, at der er stor efterspørgsel efter de forskelligartede uddannelsesstilbud, som VUC udbyder. Flere unge og unge voksne søger ind på VUC, og hovedparten af kursisterne (68 %) er under 30 år.

Der er ikke tvivl om, at andelen af unge og unge voksne vil fortsætte med at stige i de kommende år. VUC formår med sine tilbud – især hf og almen voksenuddannelse (avu) - at tiltrække unge målgrupper, som benytter VUC som led i at styrke deres almene færdigheder og som springbræt til at gå i gang med en videregående uddannelse. På den måde bidrager VUC markant til opfyldelsen af de uddannelsespolitiske målsætninger om uddannelse til flere (95-procent- og 50-procent-målsætningerne).

VUC løfter uddannelsesniveaet for de kortuddannede. Almen voksenuddannelse (avu) spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre, at kortuddannede voksne får de nødvendige kompetencer. Aktiviteten på avu er steget med 42 % siden 2007 og udgør i dag en tredjedel af den samlede aktivitet på VUC. Almen voksenuddannelse bidrager til at løfte uddannelsesniveaet for mange unge mennesker, der har forladt grundskolen uden de nødvendige almene kompetencer, og som har svært ved f.eks. at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse. 50 % af aktiviteten udgøres således af unge og unge voksne under 30 år.

Avu medvirker også til at sikre fleksibilitet og mobilitet på arbejdsmarkedet, og i kølvandet på finanskrisen har avu bidraget til kompetenceudvikling af ledighedstruede. Mange kortuddannede voksne anvender således avu som led i en arbejdsmarkedsrettet kompetenceudvikling eller med henblik på i en moden alder at skifte spor. Hf-enkeltfag spiller samme vigtige rolle, hvad enten kursisterne sætter flere fag sammen som led i et ønske om efteruddannelse, eller der er tale om målrettet, erhvervsrettet opkvalificering gennem enkelte fag.

Toårigt hf på VUC - en succes. Siden 2005 har VUC haft mulighed for at udbyde toårigt hf, og fra 1. august 2011 udbyder 26 VUC'er toårigt hf. Dette betyder, at stort set alle landets VUC'er kan tilbyde kursisterne denne ungdomsuddannelse. Toårigt hf på VUC er en succeshistorie. Det er på kun fem år lykkedes sektoren at konsolidere dette uddannelsesstilbud, således at VUC i 2010 havde 3.300 årskursister på denne uddannelse.

Succesen består i, at VUC har formået at tiltrække målgrupper til toårigt hf, der ellers ikke ville være gået i gang med en ungdomsuddannelse, og som finder VUC's uddannelsesmiljø særligt attraktivt. Aldersfordelingen på toårigt hf viser, at VUC har etableret et tilbud, som især de 20 – 24-årige benytter. Her fungerer hf-uddannelsen i meget høj grad som en *second chance* for dem, der ikke i første omgang fik en ungdomsuddannelse. Det er de to VUC-foreningers klare politik, at alle VUC'er skal kunne udbyde toårigt hf, og at VUC'erne til stadighed skal have fokus på at kvalitetsudvikle deres tilbud. Derved kan toårigt hf effektivt bidrage til unges og unge voksnes kompetenceløft, og VUC kan styrke sin vigtige rolle som fødekanal til de videregående uddannelser.

VUC og Udkantsdanmark. VUC kan i dag tilbyde uddannelse og kompetenceudvikling på ca. 90 afdelinger og undervisningssteder over hele landet. VUC udgør således et vidtforgrenet uddannelsesstilbud, der også er i stand til at betjene befolkningen i yderområderne. Det har stor betydning for befolkningens uddannelsesniveau, at VUC også fortsat kan opretholde et undervisningstilbud i de mindre byer i Udkantsdanmark. I de tyndt befolkede egne af Danmark, hvor uddannelsesniveaet generelt er lavt, spiller VUC en stor rolle i forhold til at give befolkningen adgang til almen uddannelse.

De omfattende besparelser og den målgruppeafgrænsning, som sektoren i 2010 blev mødt med, kan desværre vise sig at have den konsekvens, at flere VUC-afdelinger i Udkantsdanmark risikerer at blive nedlagt. Det vil uundgåeligt medføre, at unge uden uddannelse og voksne kortuddannede i betydeligt omfang vil blive afskåret fra at deltage i almen opkvalificering og kompetenceudvikling.

Indledning

VUC Årsrapport 2010 er en naturlig fortsættelse af den tradition, vi sidste år lagde grunden til med den første årsrapport om VUC nogensinde. Lederforeningen for VUC og VUC Bestyrelsesforeningen er stolte over endnu engang at kunne præsentere en årsrapport, der indeholder solid dokumentation af VUC's samlede aktivitet.

Det er vores håb, at vi kan bidrage til at give et nuanceret billede af, hvilke uddannelsespolitiske opgaver VUC løser, og hvilke udfordringer og problemstillinger der i det forgangne år har kendetegnet VUC's område.

Danmark står over for store udfordringer på uddannelsesområdet. Alt for mange unge forlader grundskolen med utilstrækkelige, grundlæggende kundskaber. Et meget stort antal unge får ikke nogen uddannelse, og andelen af befolkningen, som får en videregående uddannelse, er i international sammenligning fortsat for lav.

Der er derfor ikke noget at sige til, at uddannelse og kompetenceudvikling i disse år fylder ekstremt meget på den politiske dagsorden. Uddannelsespolitik er et af de mest centrale områder, når det handler om at beskrive, hvordan det danske samfund skal sikre fremtidens velfærd og klare sig i den ubønhørlige konkurrence om viden og kompetencer, som globaliseringen stiller os overfor.

Fra politisk side er der ikke kun fokus på, hvad der sker på uddannelserne og i uddannelsessystemet, men der bliver også stillet skarpt på, hvilke resultater de enkelte dele af uddannelsessektoren er i stand til at præstere, når det handler om at give befolkningen et kompetenceløfte. Derudover er der også et stigende krav om, at det kan dokumenteres, hvordan de tildelte midler anvendes, og hvordan brugere og borgere anvender de tilbud, som uddannelsesinstitutionerne er sat i verden for at levere.

Med årsrapporten kan vi både i tal og tekst dokumentere VUC's indsats i uddannelsessektoren. Og vi kan fortælle, at VUC med en lang række forskellige og fleksibelt tilrettelagte uddannelser er med til at løfte befolkningens kompetenceniveau, hvad enten målet er videre uddannelse eller at stå stærkere på arbejdsmarkedet, hvor kravene til almene og grundlæggende kompetencer bliver stadigt vigtigere.

Årsrapporten vil i efteråret 2010 blive ledsaget af et yderligere fokus på VUC's resultater og rolle i uddannelsessystemet i form af en række analyser og aktiviteter, som foreningerne vil tage initiativ til. Denne indsats med at synliggøre VUC's samfundsmæssige betydning vil ske i et samarbejde med konsulentfirmaet DAMVAD.

Materialet i nærværende rapport omfatter de 31 udbydere af VUC-uddannelser, der er medlemmer af de to foreninger. De indhentede oplysninger stammer fra institutionernes årsrapporter og fra særkørsler fra VUC's studieadministrative system LUDUS. Årsrapporten er udarbejdet af VUC Sekretariatet.

God læselyst.

København, juni 2011.

Hans Jørgen Hansen
Formand
Lederforeningen for VUC

Per Skovgaard Andersen
Formand
VUC Bestyrelsesforeningen

Indhold

1. Tilbageblik & perspektiver	6
2. VUC's samlede uddannelsesstilbud	10
2. 1 VUC's målgrupper	11
3. VUC's uddannelser	12
3. 1 Hf	12
3. 1. 1 Toårigt hf	13
3. 1. 2 Hf-enkeltfag	15
3. 1. 3 Gymnasiale suppleringskurser (GSK)	17
3. 2 Almen voksenuddannelse	17
3. 3 Forberedende voksenundervisning (FVU)	19
3. 4 Ordblindeundervisning	20
4. VUC's geografiske dækningsområde	22
5. VUC's økonomi	23
6. Bilag	25

1. Tilbageblik & perspektiver

I det følgende præsenterer Lederforeningen for VUC og VUC Bestyrelsesforeningen de væsentligste forhold, der i 2010 havde betydning for VUC-sektoren. Derudover vil foreningerne fremhæve de strategiske og politiske forhold, som sektoren har arbejdet med i samme periode.

2010 blev et år karakteriseret af fem væsentlige forhold:

1. VUC har i 2010 haft en historisk høj aktivitet.
2. Sektoren blev ramt af omfattende besparelser som følge af regeringens genopretningsplan.
3. Sektoren har udvidet og styrket sit udbud af toårigt hf.
4. Sektoren har fået en tydeligere profil over for unge målgrupper.
5. Sektoren har formået at styrke kortuddannedes og ledighedstruedes kompetenceudvikling i kølvandet på finanskrisen.

Stigende aktivitet

Aktiviteten på VUC har været rekordhøj, og i 2010 deltog mere end 100.000 personer i et undervisningstilbud på VUC. De seneste fire år er aktiviteten samlet set steget med 46 %. VUC indtager dermed en nøgleposition, når det gælder om at sikre en god regional spredning af uddannelsesmuligheder og et solidt udbud af kompetencegivende uddannelse over for unge og voksne. Dette er med til at sikre den fortsatte mobilitet og fleksibilitet i arbejdsstyrken og i uddannelsessystemet og dermed ruste borgerne til fremtidens udfordringer.

Den stigende aktivitet skal ses i sammenhæng med VUC's målgrupper, der primært omfatter unge, unge voksne og kortuddannede. Især de unge og de unge voksne strømmer i øjeblikket til VUC. Dette ser sektoren som en særdeles positiv udvikling, der cementerer VUC's bidrag til 95-procent- og 50-procent-målsætningerne.

Flere undersøgelser har vist, at VUC bidrager til at øge den sociale mobilitet og bygger bro til de mellemlange videregående uddannelser. Hovedparten af kursisterne på VUC kommer fra en uddannelsesfremmed baggrund, og mange kursister har afbrudt andre ungdomsuddannelser eller har haft faglært eller ufaglært beskæftigelse, inden de begyndte på VUC. Der er således ikke tvivl om, at VUC som parallelt, alment kompetencesystem tiltrækker andre målgrupper end det ordinære uddannelsessystem og dækker et vigtigt uddannelsesbehov i forhold til grupper, der ellers ikke ville være gået i gang med en kompetencegivende uddannelse.

Den relativt høje ledighed har øget incitamenterne til at videreuddanne sig, og her er VUC en central aktør i forhold til efter- og videreuddannelse, da VUC tilbyder målrettede forløb, der passer til brugernes kvalifikationer, mål og behov. Med VUC's brede uddannelsesportefølje og markante indsats i forhold til pædagogisk udvikling, studiemiljø og forbedringer, hvad angår de bygningsmæssige forhold, er der skabt en velfungerende ramme for de kompetenceudviklingstilbud, som sektoren kan tilbyde.

Besparelser og Genopretningsplanen

VUC har fået rigtig godt fat i målgrupper af især unge kursister under 30 år. Men VUC har samtidig i det forgangne år været under stort pres. Genopretningsplanens omfattende besparelser på uddannelsesområdet i almindelighed, og VUC i særdeleshed, har været meget uhensigtsmæssige i forhold til at opfylde de krav, som fremtidens uddannelsesbehov og arbejdsmarkedets hastige forandringer, stiller os overfor.

Uddannelse er nøglen til fremtidig vækst og velfærd, og mobilitet og fleksibilitet er helt centrale begreber i den moderne vidensøkonomi. De konstante forandringer og kravet om hurtig omstilling på arbejdsmarkedet sætter fokus på netop disse forhold og står også meget centralt i begrebet om *Livslang læring (lifelong learning)*, som er en rettesnor for den overordnede uddannelsespolitiske satsning i EU.

Genopretningsplanen har således skabt en række blindgyder i uddannelsessystemet. Det er særligt de voldsomme stigninger på forskellige gruppers deltagerbetaling, der forekommer helt uhensigtsmæssige i en tid, hvor samfundet efterspørger højt kvalificeret arbejdskraft, og hvor man i uddannelsessystemet bestræber sig på at skabe velfungerende overgangsmuligheder mellem niveauerne og undgå blindgyder, der kan ramme den enkelte borgers mulighed for at dygtiggøre sig. Særligt to grupper har VUC-foreningernes bevågenhed, fordi de med Genopretningsplanen bliver afskåret fra at deltage i relevant uddannelse:

- Højtuddannede udlændinge, der kommer til Danmark, skal kunne tilegne sig dansk kundskaber på kompetencegivende niveau, men bliver nu mødt med en meget høj deltagerbetaling på VUC.
- Personer med en kort videregående uddannelse uden gymnasial uddannelse skal have mulighed for at videreudanne sig, men bliver ligeledes mødt med en stærkt forhøjet deltagerbetaling på VUC. Der er her tale om en gruppe, som hverken har muligheden eller forudsætningerne for at kunne benytte gymnasial supplerings.

Når disse to grupper bliver særligt hårdt ramt skyldes det især, at der fra januar 2011 er indført stærkt forhøjet deltagerbetaling for kursister, der har en videregående uddannelse. Deltagerbetalingen for en kursist med en videregående uddannelse beløber sig f.eks. til mere end 35.000 kr. for to års undervisning i engelsk på A-niveau og mere end 6.000 kr. for dansk på D-niveau¹.

Det er også værd at bemærke, at den generelt forhøjede deltagerbetaling på avu og hf kan udgøre et problem for visse grupper. Det gælder bl.a. den forhøjede deltagerbetaling på it-fag, der ikke udgør nogen farbar uddannelsespolitisk vej i forhold til, at man fra politisk side samtidig peger på behovet for, at erhvervsaktives tilbagetrækningsalder hæves.

Samlet set har de gennemførte besparelser haft den konsekvens, at den *livslange læring*, som VUC'erne med de forskellige uddannelses tilbud tilbyder befolkningen, har fået stærkt forringede vilkår. Der er desværre også med Genopretningsplanen skabt nogle uheldige blindgyder i uddannelsessystemet, som stærkt begrænser visse gruppers handlemuligheder, når det handler om almen opkvalificering.

¹ Kilde: Opslag af kursuserpriser 2011 for personer med videregående uddannelse, Undervisningsministeriet.

De unge på VUC

VUC har i 2010 styrket indsatsen over for gruppen af unge og unge voksne. 68 % af aktiviteten i det forløbne år har således været rettet mod personer under 30 år. Den samfundsopgave, der bliver løftet i relation til de unge, er særdeles vigtig. VUC samler ofte de unge op, som ikke kom i gang med, eller som er faldet fra andre ungdomsuddannelser, hvilket aldersfordelingen på uddannelserne også indikerer.

På både avu og hf tilbyder VUC de unge voksne uddannelsesparathed, opkvalificering og uddannelse, som er vigtige parametre i forhold til videreuddannelse og mulighederne på arbejdsmarkedet. I den kommende tid fortsætter arbejdet med at sikre og udbygge VUC's voksenuddannelsesmiljø. Dette gøres ved fortsat pædagogisk udvikling i form af forskellige udviklingsprojekter, ligesom der fra sektorens side er stort fokus på at styrke arbejdet med at fastholde de kursister, der er gået i gang med en uddannelse på VUC.

VUC har haft stor succes, når det handler om at møde de unge og unge voksne med uddannelses tilbud i øjenhøjde, og udgør et attraktivt uddannelses tilbud for mange unge. VUC har således arbejdet målrettet med initiativer, der skal styrke studiemiljøet og undervisningens tilrettelæggelse. Kun på den måde kan der skabes nogle rammer, som kan motivere kursisterne til at færdiggøre deres uddannelse. Herigennem kan VUC befæste sin position som *second chance* for mange mennesker, der har behov for uddannelse.

Toårigt hf på VUC

Det forløbne års udvikling på toårigt hf på VUC er af en sådan karakter, at den fortjener at blive fremhævet særskilt.

VUC har siden 2005 kunnet udbyde toårigt hf. I 2010 tilbød 24 VUC'er ud af 31 toårigt hf. Antallet af årskursister på toårigt hf på VUC er steget med 64 % siden 2007, og de nyeste søgetal fra 2011 fra Danske Regioner cementerer denne udvikling. Efterspørgslen efter VUC's udbud af toårigt hf er steget med 20 % på bare ét år fra 2010 til 2011.

VUC's succes skyldes flere faktorer:

1. VUC har en mangeårig erfaring med hf (hel hf og hf-enkeltfag) og dermed en særlig ekspertise i de udfordringer, der er forbundet hermed.
2. VUC'ernes geografiske placering gør, at der findes lokale toårige hf tilbud tæt på, hvor nuværende og potentielle kursister befinder sig.
3. VUC har særligt held med at tiltrække målgrupper, der er lidt ældre end på de øvrige gymnasiale ungdomsuddannelser, og giver dermed de unge voksne en *second chance*.
4. Karaktergennemsnittene² for 2010 viser, at VUC-kursisternes gennemsnit er højere end på det øvrige toårige hf.

Selvfølgelig siger karaktergennemsnit ikke alt om en uddannelse, og de kan også sagtens ændre sig fra år til år. Men vi er naturligvis meget tilfredse med resultatet fra 2010, hvor VUC'erne havde et karaktergennemsnit på 6,05 mod 5,84 hos de øvrige udbydere af toårigt hf.

Det flotte karaktergennemsnit er meget bemærkelsesværdigt målgruppen taget i betragtning. Flere undersøgelser har vist, at VUC i stort omfang rekrutterer kursister med en uddannelsesfremmed baggrund.

² Jf. offentliggjorte eksamensresultater for sommeren 2010 for de gymnasiale ungdomsuddannelser.

I den forbindelse er det særligt tilfredsstillende at konstatere, at VUC rent faktisk styrker den sociale mobilitet og kan være med til at sikre et højt uddannelsesniveau og gode eksamensresultater – også i forhold til socialt dårligt stillede kursister.

Perspektiver

VUC-foreningerne har blandt andet gennem nærværende årsrapport valgt at skærpe sit fokus på dokumentation af sektorens samlede uddannelsespolitiske arbejde. Dermed kan sektoren synliggøre den merværdi, VUC'erne skaber i en samfunds- og arbejdsmarkedskontekst. VUC'ernes erfaringer, de positive resultater i 2010 og de samfundsmæssige udfordringer vil VUC-foreningerne gerne bruge som afsæt til at beskrive den kommende tids strategiske indsatsområder.

VUC-sektoren skal være helt entydig på de uddannelsespolitiske opgaver. Det vil sige over for de unge, de unge voksne og de kortuddannede. Dette nødvendiggør bl.a. følgende indsatsområder:

- a. Hf profileres stærkere som tilbud til unge og unge voksne, og hf og VUC kædes endnu tættere sammen, således at de målgrupper, VUC tiltrækker, oplever, at VUC tilbyder et stærkt hf-uddannelsesmiljø.
- b. Avu skal i højere grad profileres som et tilbud, der kan klargøre unge og kortuddannede til at påbegynde en erhvervsuddannelse eller en hf. Det gælder ikke mindst unge af anden etnisk herkomst og unge mænd.
- c. VUC skal være stærk og synlig i det virksomhedsrettede samarbejde, herunder VEU-centrene, således at VUC med sine kompetenceudviklingstilbud kan medvirke til at skabe den fornødne fleksibilitet på arbejdsmarkedet.
- d. Samarbejdet med professionshøjskolerne og erhvervsakademierne skal fortsat udbygges, således at VUC i endnu højere grad fremstår som adgangsvejen til de korte og mellemlange videregående uddannelser.
- e. VUC skal styrke de fleksibelt tilrettelagte uddannelsesforløb med fokus på individuelle behov (f.eks. flexundervisning, e-learning, parallelundervisning).

Sektoren står med en række udfordringer og forhold, som det udelukkende er op til politikerne at ændre på. Men det skal ikke afholde os fra at anbefale initiativer, der kan styrke VUC's bidrag til at højne uddannelsesniveaut og mobiliteten i det danske samfund.

De to VUC-foreninger anbefaler:

- At man fjerner den forhøjede deltagerbetaling på "Dansk som andetsprog", således at man fjerner en unødige barriere for at få højtuddannede nydanskere ud på arbejdsmarkedet.
- At man fjerner den forhøjede deltagerbetaling for personer med en kort videregående uddannelse uden en gymnasial uddannelse, således at man øger mobiliteten og fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

2. VUC's samlede uddannelsestilbud

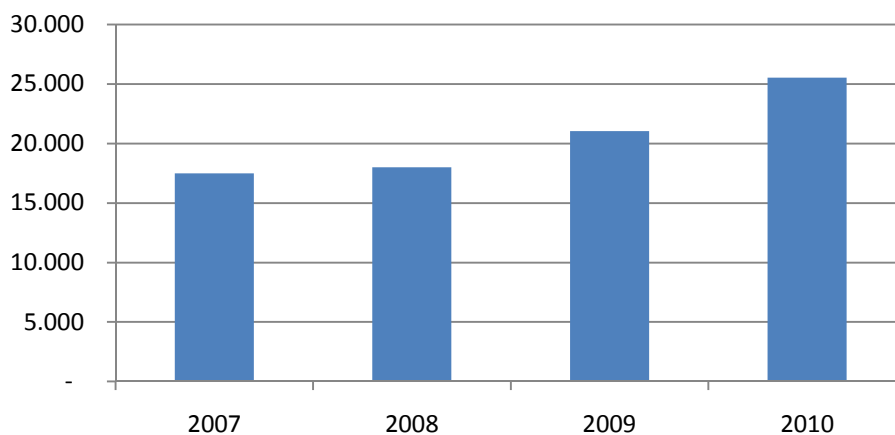
Stigende aktivitet

VUC's aktivitet er vokset med 46 % i perioden 2007 – 2010, og især de unge og de unge voksne strømmer til VUC. Dette er en særdeles positiv udvikling, der cementerer VUC's bidrag til 95-procent- og 50-procent-målsætningerne. Samtidig øger den relativt høje ledighed incitamenterne til at videreudanne sig. Her er VUC en central aktør i forhold til efter- og videreuddannelse, da VUC tilbyder fleksible og målrettede forløb, der passer til den enkeltes kvalifikationer og mål. På den måde spiller VUC en væsentlig rolle i forhold til at uddanne personer til arbejdsmarkedet og dermed sikre fortsat mobilitet og fleksibilitet i arbejdsstyrken samt ikke mindst at være fødekanal til de videregående uddannelser.

I 2010 modtog over 100.000 personer undervisning på VUC, hvilket svarer til 25.500 "fuldtidskursister" (også kaldet årskursister³). I og med at VUC tilbyder fleksibel og målrettet undervisning med mange på- og afstigningsmuligheder på de forskellige VUC-uddannelser, bruger en stor andel af kursisterne i høj grad VUC som en mulighed for gennem relativt kortere forløb at få den nødvendige uddannelse og opkvalificering. Dette er årsagen til den store forskel i antallet af enkeltpersoner, der har modtaget undervisning på VUC, og antallet af årskursister.

VUC udgør et sammenhængende, parallelt kompetencesystem fra basisniveau til studieforberedende uddannelser: Ordblinde, FVU og alle niveauer fra G til A. VUC's uddannelsestilbud spænder således meget bredt i forhold til indhold og målgrupper. Men det er kendetegnende for VUC, at der er skabt en stærk sammenhæng på tværs af uddannelserne, og at det enkelte VUC skaber et helhedsorienteret studiemiljø, der kan rumme de differentierede uddannelsestilbud.

Årskursister VUC, Toårigt hf, hf-enkeltfag, gymnasiale suppleringskurser (GSK), almen voksenuddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning.

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

³ Årskursister svarer til en fuldtidskursist med 812,5 undervisningstimer på et år.

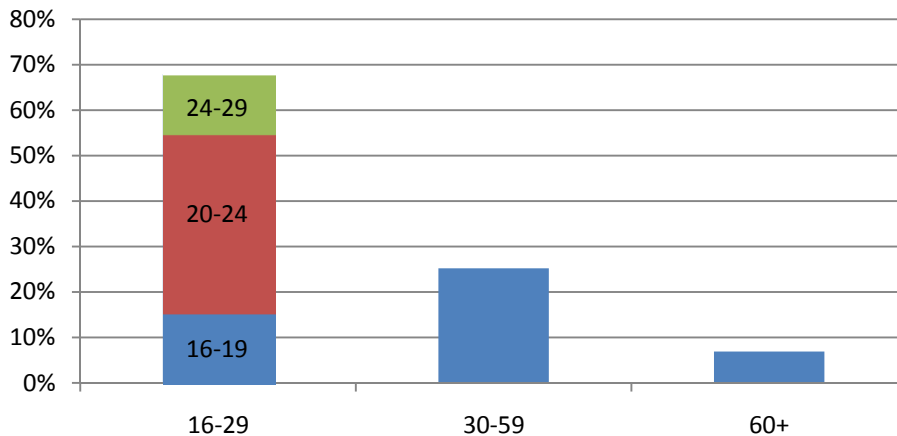
2. 1 VUC's målgrupper

VUC har i dag tre primære målgrupper:

- De unge, der tiltrækkes af det voksenuddannelsesmiljø, VUC tilbyder.
- De unge voksne, der typisk har frafald fra andre ungdomsuddannelser bag sig, og for hvem VUC tilbyder en unik *second chance*.
- De kortuddannede, der søger opkvalificering i enkelte fag, der er relevante for deres arbejdsliv, eller går i gang med omskoling eller videreuddannelse.

De unge og de unge voksne under 30 år udgør 68 % af den samlede VUC-aktivitet, mens de 30 – 59-årige udgør 25 % af aktiviteten på VUC. Ser man nærmere på gruppen af kursister under 30 år, udgør de 16 – 19-årige 16 %, de 20 – 24-årige 39 % og de 25 – 29-årige 13 % af den samlede aktivitet.

Aldersfordeling VUC-årskursister, 2010

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

Der er bred politisk enighed om, at flere unge skal have en uddannelse. Derfor er målsætningen om, at 95 % af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse og 50 % en videregående uddannelse i 2015, klare mål for VUC's arbejde. VUC er med sin indsats i forhold til almen uddannelse og opkvalificering en væsentlig part i at sikre, at arbejdsstyrken som helhed også i fremtiden kan honorere stadigt stigende krav om fleksibilitet og mobilitet.

VUC samler de unge op, der ikke kom i gang med, eller som faldt fra en ungdomsuddannelse undervejs, ligesom sektoren har en væsentlig opgave i at løfte uddannelsesniveaet blandt kortuddannede. På den måde fungerer VUC som *second chance* for mange mennesker.

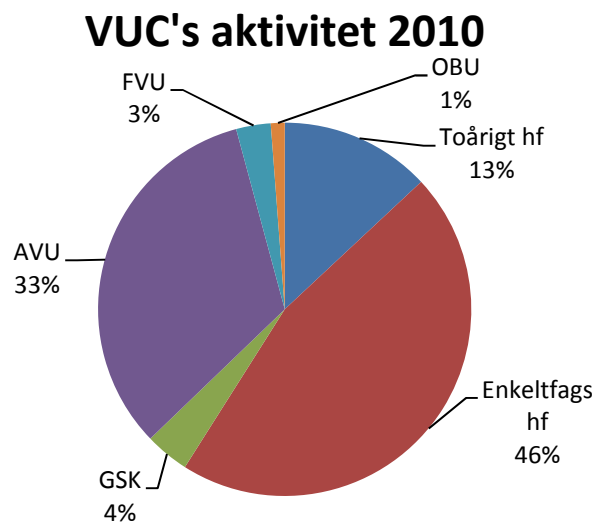
VUC's aktivitetstal viser en tydelig fremgang i antallet af unge, der vælger et uddannelsesforløb på VUC. Antallet af unge, der vælger VUC, er således steget med 57 % fra 2007 til 2010⁴. Derudover viser nyligt indsamlede tal for første kvartal 2011, at der er sket en yderligere stigning fra 2010 til 2011 med 17 %. På den baggrund udgør de unge under 30 år i første kvartal 2011 hele 70 % af den samlede VUC-aktivitet. Stigningen fra 2010 til 2011 skyldes, at VUC tiltrækker stadigt flere unge og unge voksne, og at den forhøjede deltagerbetaling for personer med en videregående uddannelse har medført, at denne kursistgruppe fremover stort set ikke længere benytter VUC's tilbud.

⁴ Toårigt hf er fraregnet pga. manglende materiale for 2007.

Andelen af kursister i aldersgruppen 60+ er faldet tilsvarende, og de udgør nu kun 7 % af den samlede aktivitet. Det forventes, at aktiviteten for denne aldersgruppe reduceres til et minimum fra sommeren 2011, når Genopretningsplanens forhøjelse af deltagerbetalingen for efterlønsmodtagere og pensionister træder i kraft.

Uddannelserne på gymnasialt niveau udgør tilsammen over halvdelen af VUC's aktivitet med 63 %. Inden for de gymnasiale uddannelser er hf-enkeltfag størst med 46 % af den samlede aktivitet, mens toårigt hf og gymnasial supplerer (GSK) udgør henholdsvis 13 % og 4 %.

Almen voksenuddannelse udgør med 33 % af den samlede aktivitet også en betydelig del af VUC's samlede aktivitet, mens forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning udgør henholdsvis 3 % og 1 % af den samlede aktivitet på VUC.

3. VUC's uddannelser

3.1 Hf

VUC tilbyder to former for hf med hver sin tilrettelæggelse: Toårigt hf og hf-enkeltfag. Toårigt hf indgår sammen med uddannelserne til studentereksamen, højere handelseksamen og højere teknisk eksamen i et samlet gymnasialt system, som er studieforberedende og almindeligdannende, og som giver grundlag for videre uddannelse. Toårigt hf udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard.

Hvor de øvrige ungdomsuddannelser er målrettet de 16 – 19-årige, tiltrækker den toårige hf på VUC i højere grad kursister, der er ældre end den målgruppe, der lige efter grundskolen søger ind på en ungdomsuddannelse. Den toårige hf er ikke pålagt deltagerbetaling, hvilket derimod er tilfældet for hf-enkeltfag⁵.

⁵ Dog refunderes deltagerbetalingen, når kursisten har sammenstykket en hel hf-eksamen.

Hf-enkeltfag tilbydes, som navnet angiver, i enkeltfag og i faggrupper/fagpakker. De enkelte fag og faggrupper afsluttes med prøver efter national standard og kan sammenstykkedes til en samlet enkeltfagseksamen. Hf-enkeltfag har til formål, at voksne kursister opnår kompetencer, viden og almindelse, som danner grundlag for videre uddannelse eller øger mulighederne på arbejdsmarkedet. Undervisningen er teoretisk og anvendelsesorienteret og tilrettelægges fleksibelt. Hf-enkeltfag bruges af både unge, unge voksne og af kortuddannede kursister til enten at opkvalificere sig i lige netop de fag, der er relevante for dem, eller til at stykke en hel hf sammen på fleksibel vis, f.eks. ved siden af et fuldtidsarbejde eller lignende.

Hf-enkeltfag har været en grundpille i VUC's tilbud siden 1978, og i 2005 fik VUC tilladelse til at udbyde toårigt hf. Toårigt hf på VUC har vist sig at være en succes, da tilbuddet i høj grad tilfredsstillende et uddannelsesbehov blandt unge, der tiltales af VUC's profil og voksenpædagogiske uddannelsesmiljø. Med toårigt hf på VUC sikres det, at det relativt store antal unge, der ikke har fundet det tilbud på de andre ungdomsuddannelser, som de efterspørger og har behov for, har en mulighed for at få en gymnasial ungdomsuddannelse.

At målgruppen for hf adskiller sig fra de øvrige gymnasiale ungdomsuddannelser, kan ses i studenternes videre færd i uddannelsessystemet. Det er i flere sammenhænge dokumenteret, at hf-studenter generelt vælger de mellemlange videregående uddannelser i langt højere grad end studenterne fra de øvrige gymnasiale ungdomsuddannelser⁶, og at det især er "velfærdsuddannelser" som f.eks. folkeskolelærer, sygeplejerske og pædagog, der tiltrækker hf-studenterne.

Denne adfærd ses også tydeligt i søgetallene til de videregående uddannelser i 2010, hvor hf-studenterne især kom ind på uddannelserne til sygeplejerske, pædagog, folkeskolelærer, socialrådgiver, bioanalytiker og laborant. På nogle af disse uddannelser udgør hf-studenterne op mod 37 % af de optagne. VUC kan således med sit bidrag af hf-studenter være med til at afhjælpe den personalemangel, der i de kommende år vil gøre sig gældende inden for ovennævnte professioner.

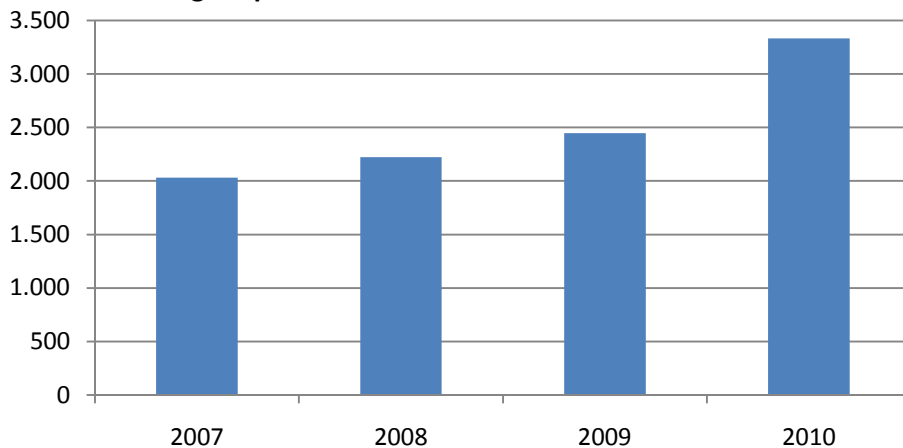
3.1.1 Toårigt hf

Antallet af årskursister på toårigt hf på VUC er steget med 64 % siden 2007, og de nyeste søgetal fra 2011 fra Danske Regioner cementerer denne udvikling. Efterspørgslen på VUC's udbud af toårigt hf er steget med 20 % på bare ét år fra 2010 til 2011, og 2.035 personer havde toårigt hf på VUC som deres førstprioritet, da de i marts søgte om optagelse på en ungdomsuddannelse.

Toårigt hf udgør 13 % af den samlede VUC-aktivitet.

⁶ F.eks. Klewe, 2009, "De gymnasiale uddannelser som adgangsvej til fortsat uddannelse".

Årskursister toårigt hf på VUC

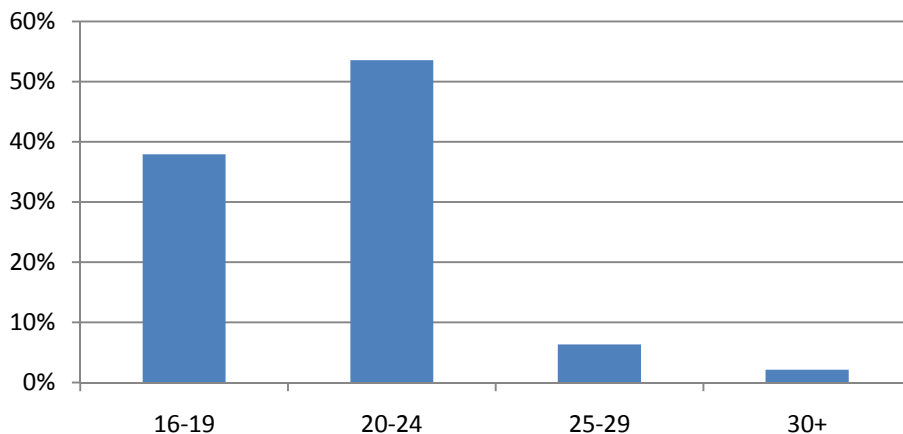

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

Stadigt flere VUC'er tilbyder toårigt hf. I 2010 var det et tilbud på 24⁷ VUC'er ud af 31 centre, og fra sommeren 2011 kommer yderligere to centre til. VUC tilbyder således toårigt hf jævnt fordelt over hele landet. Det er de to VUC-foreningers holdning, at hf og VUC skal kædes endnu tættere sammen i fremtiden, og foreningerne vil arbejde for, at alle VUC'er kan udbyde toårigt hf som en integreret del af deres tilbud.

Unge og unge voksne under 30 år udgør 98 % af kursistgruppen. Hvis man ser nærmere på aldersgruppen under 30 år, ses det tydeligt, at **VUC tiltrækker en anden målgruppe end de øvrige ungdomsuddannelser.** Hvor langt størstedelen af målgruppen på de øvrige ungdomsuddannelser er i alderen 16 – 19 år, fylder denne gruppe 38 % af aktiviteten på toårigt hf på VUC, hvorimod **de 20 – 24-årige med 54 % udgør hovedparten af aktiviteten på toårigt hf på VUC.**

Aldersfordeling årskursister toårigt hf på VUC, 2010

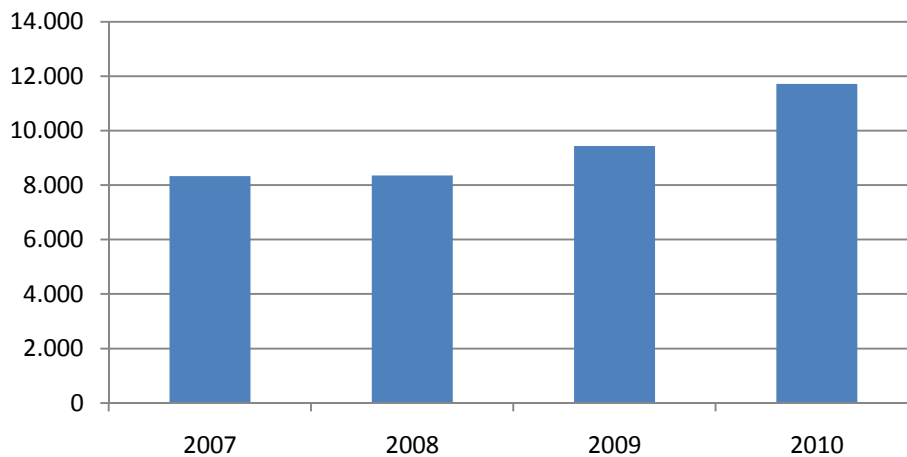
Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

⁷ Tre af disse VUC'er fusioneret ind i større campusser. Toårigt hf på disse skoler er ikke i VUC-sektionen, men udbydes i sektionen med de øvrige gymnasiale uddannelser.

3. 1. 2 Hf-enkeltfag

En stor del af VUC's vækst de seneste år skyldes væksten i aktiviteten på hf-enkeltfag, der har bidraget med 42 % af VUC's samlede aktivitetsvækst. **Aktiviteten på hf-enkeltfag er steget med 41 % siden 2007** og omfatter i 2010 12.718 årskursister. Hf-enkeltfag udgør 46 % af den samlede VUC-aktivitet.

Årskursister hf-enkeltfag

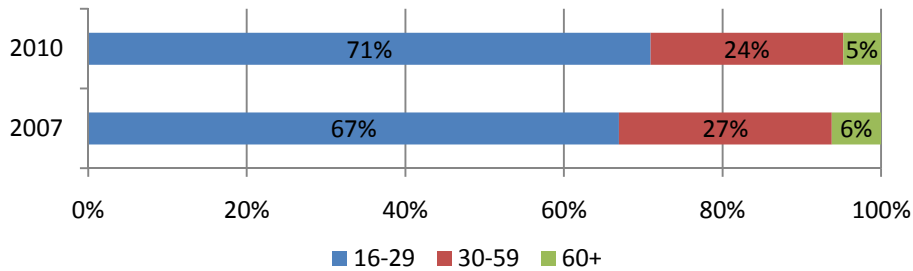
Kilde: VUC'ernes årsrapporter

Mange VUC'er udbyder hf-enkeltfag som længerevarende forløb, der er målrettet bestemte videregående uddannelser. Sådanne fagpakker er tilrettelagt i samarbejde med de relevante videregående uddannelsesinstitutioner og anerkendes af disse som kompetencegivende optagelsesgrundlag, og fagpakkerne svarer således til adgangskurserne til ingeniøruddannelserne. Ved at gøre brug af en pædagogfagpakke kan kursister uden gymnasial uddannelse blive optaget på pædagoguddannelsen efter blot et enkelt år, hvor det ville have taget to år, hvis kursisten skulle have taget en hel hf-eksamen. Fagpakkerne er relevante tilbud til de målrettede kursister, der allerede i udgangspunktet har en viden om, hvad de efterfølgende vil beskæftige sig med i arbejdslivet. Eksempler på fagpakker er pædagog-, socialrådgiver-, sygeplejerske-, radiograf-, bioanalytiker- og politifagpakkerne.

Målgruppen for hf-enkeltfag er bredere og mere mangfoldig end på den toårige hf på VUC. Hvor den toårige hf er en ungdomsuddannelse på lige fod med de øvrige ungdomsuddannelser, er enkeltfagssystemet en yderst fleksibel mulighed for uddannelse, der kan målrettes den enkeltes behov, og som kan tilrettelægges fleksibelt. Hf-enkeltfag bruges enten til at sammenstykke en hel hf på to eller flere år, til at sikre målrettet opkvalificering for personer på arbejdsmarkedet eller til gymnasial supplerende, der kan kvalificere til optagelse på en videregående uddannelse.

Dette giver en bred alderssammensætning blandt kursisterne på hf-enkeltfag. 71 % af kursisterne er unge og unge voksne under 30 år, 24 % er voksne 30 – 59-årige, og 5 % er i aldersgruppen 60+. Kursisterne på hf-enkeltfag er blevet yngre siden 2007, hvor de 16 – 29-årige udgjorde 67 %.

Aldersfordeling årskursister hf-enkeltfag, 2007 og 2010

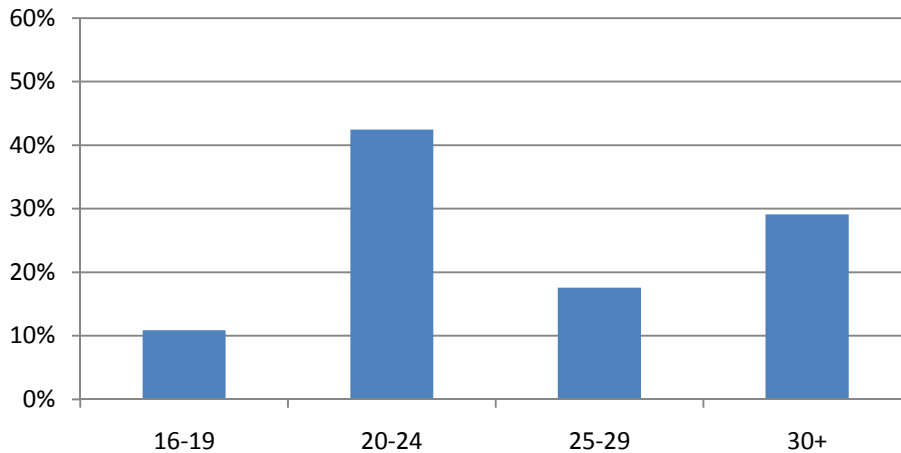

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

Andelen af kursister i aldersgruppen 60+ er faldet svagt siden 2007 og udgør nu 5 % af aktiviteten på hf-enkeltfag. Det forventes, at aktiviteten for denne aldersgruppe reduceres til et minimum fra sommeren 2011, når Genopretningsplanens forhøjelse af deltagerbetalingen for efterlønsmodtagere og pensionister træder i kraft.

Hvis man deler aldersgruppen under 30 år op i undergrupper, ser man, at de 20 – 24-årige ligesom på toårigt hf på VUC udgør den største gruppe, nemlig 42 %. De 25 – 29-årige fylder i modsætning til toårigt hf dog mere på hf-enkeltfag end de 16 – 19-årige, og generelt er kursisterne på hf-enkeltfag væsentligt ældre end på toårigt hf på VUC.

Aldersfordeling årskursister hf-enkeltfag, 2010

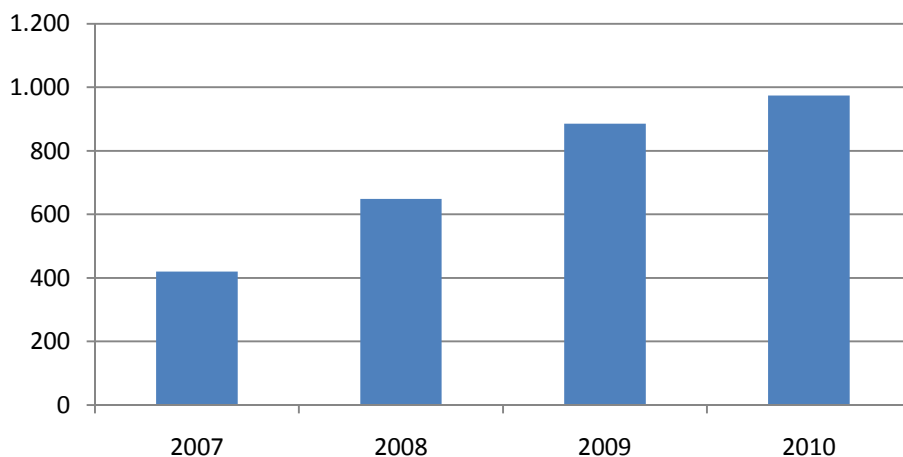

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

3. 1. 3 Gymnasiale suppleringskurser (GSK)

En del VUC'er tilbyder også gymnasiale suppleringskurser. På denne uddannelse er aktiviteten ligeledes øget markant i de senere år. **GSK-aktiviteten på VUC er steget 130 % siden 2007** og udgør nu 974 årskursister svarende til 4 % af den samlede VUC-aktivitet.

Årskursister GSK

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

GSK-aktiviteten på VUC er primært samlet omkring de store uddannelsesbyer og bidrager dermed væsentligt til at løfte det kompetencegivende niveau hos unge mennesker, der ønsker at kvalificere sig til at søge ind på videregående uddannelser. De to VUC-foreninger ser gerne, at der i højere grad end i dag åbnes op for, at alle VUC'er kan udbyde GSK, således at personer uden for de største uddannelsesbyer i større omfang får adgang til gratis, fleksibel supplerings af deres ungdomsuddannelse. Knap en tredjedel af VUC's aktivitet på GSK udbydes allerede i dag uden for de store universitetsbyer København, Aarhus og Odense.

Samlet set kan man konstatere, at de gymnasiale uddannelser på VUC i de seneste år har gennemgået en periode med stor vækst. VUC tilbyder i dag et stærkt uddannelsesmiljø på gymnasialt niveau, der for mange unge og voksne er afsæt for videre uddannelse, og som understreger, at VUC er en vigtig fødekanal til videregående uddannelser, og især de mellemlange velfærdsuddannelser.

3. 2 Almen voksenuddannelse

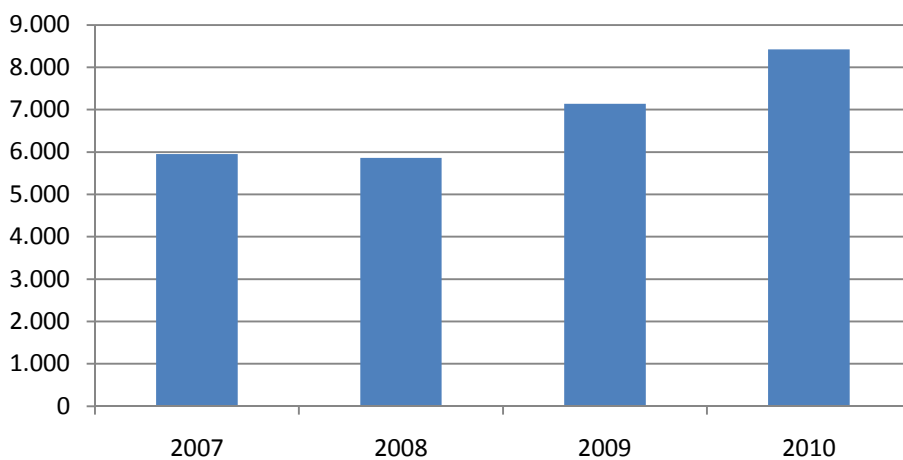
Almen voksenuddannelse (avu) udbydes som undervisning i enkeltfag, der afsluttes med prøver og eksamen og niveaumæssigt svarende til grundskolens 9. og 10. klasse. Almen voksenuddannelse tilbydes på basisniveau og på niveauerne G, F, E og D, hvor D er højeste niveau. Som kernefag på almen voksenuddannelse udbydes centrale almene fag som dansk, dansk som andetsprog, engelsk, matematik, naturvidenskab, historie og tysk. Almen voksenuddannelse har til formål at styrke voksnes muligheder for videre uddannelse og at fremme deres interesse for at uddanne sig.

Almen voksenuddannelse er tiltænkt voksne over 18 år. Dog kan unge under 18 år, der følger en kommunalt indgået uddannelsesplan, også optages på uddannelsen. Målgruppen for avu er bl.a. voksne, der har forladt grundskolen for år tilbage, og som har behov for at supplere eller genopfriske deres kompetencer fra grundskolen med henblik på videre uddannelse eller som led i en arbejdsmarkedsrettet kompetenceudvikling. Målgruppen omfatter også unge og unge voksne, der har forladt grundskolen uden tilstrækkelige almene kompetencer til f.eks. at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse eller en ungdomsuddannelse.

Med avu-reformen, der trådte i kraft i august 2009, er der som noget nyt skabt mulighed for, at man ved at have bestået almen forberedelseksamen (AF) har ret til optagelse på toårigt hf. Dette giver kursisterne på avu nogle helt nye uddannelsesperspektiver. Reformen har styrket avu's rolle som parallel kompetencegivende uddannelse, der kan medvirke til at løfte uddannelsesniveaet for kortudannede voksne, der er i gang med et egentligt sporskifte, eller som har behov for mere målrettet, almen opkvalificering. Der forestår dog stadig et stort arbejde med at øge kendskabet til almen voksenuddannelse og de nye muligheder, som almen forberedelseksamen giver kursisterne.

Almen voksenuddannelse udgør en tredjedel af den samlede aktivitet på VUC. **Aktiviteten på avu er vokset med 42 % siden 2007**, og udgør i 2010 8.422 årskursister, svarende til 33 % af den samlede VUC-aktivitet.

Årskursister AVU

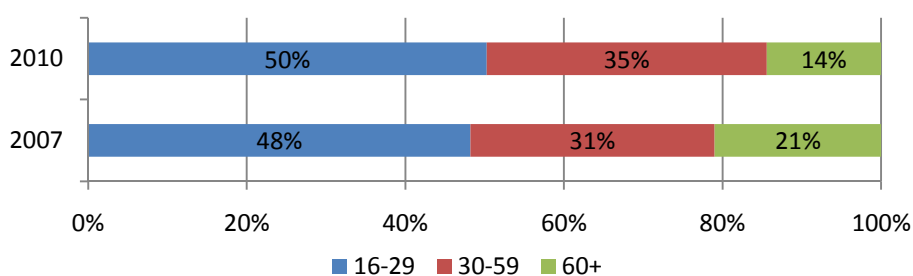

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

Alderssammensætningen på avu er anderledes end på VUC's hf-uddannelser, idet avu i større omfang anvendes af kursister, der allerede har adskillige års erhvervserfaring bag sig, når de går i gang med uddannelsen. Men det er dog værd at bemærke, at 50 % af kursisterne på avu er unge og unge voksne kursister under 30 år, som på et tidligt tidspunkt i deres liv har behov for at genopfriske og forbedre deres kompetencer fra grundskolen. 35 % af kursisterne er 30 – 59 år, og 14 % er i aldersgruppen 60+. Udviklingen siden 2007 i aldersfordelingen på avu er gået mod, at kursisterne er blevet yngre.

De nye regler om generelt øget deltagerbetaling gælder også for avu. Det forventes, at aktiviteten for aldersgruppen 60+ reduceres til et minimum fra sommeren 2011, når reglerne om forhøjet deltagerbetaling for pensionister og efterlønsmodtagere også træder i kraft. Samlet set forventes der derfor en aktivitetsnedgang på avu på 10 til 15 % fra 2010 til 2011.

Aldersfordeling årskursister avu, 2007 og 2010

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

3.3 Forberedende voksenundervisning (FVU)

Forberedende voksenundervisning (FVU) er et uddannelsesstilbud til voksne, der har behov for at supplere eller forbedre deres grundlæggende færdigheder i læsning og stavning og skriftlig fremstilling samt i talforståelse, regning og matematik. FVU er et færdighedsorienteret undervisningstilbud, som udbydes i fagene dansk (4 trin) og matematik (2 trin). Undervisningen, der er rettet mod voksne over 18 år, er prøveforberedende, og hvis deltageren ønsker det, kan hvert trin afsluttes med en prøve.

FVU medvirker til at løfte det grundlæggende færdighedsniveau i dansk og matematik og kan herved bl.a. bidrage til, at voksne kan håndtere de stigende krav om læse- og matematikfærdigheder, der er en forudsætning for at kunne klare sig på arbejdsmarkedet, selv i ufaglærte jobfunktioner.

FVU udbydes af VUC og af en række forskellige andre udbydere (folkeoplysende foreninger, daghøjskoler, erhvervsskoler etc.), der har indgået driftsoverenskomst med det lokale VUC, som skal sikre, at det samlede lokale udbud af FVU opfylder de kvalitetskrav, som er indeholdt i lovgivningen. Langt størstedelen af FVU-aktiviteten foregår på VUC.

FVU er et tilbud, som er rettet mod borgere, der på eget initiativ vælger at opkvalificere deres færdigheder. FVU indgår også som led i kompetenceudvikling, der er relateret til arbejdsmarkedets behov, og hvor VUC aktivt opsøger virksomheder, der kunne tænkes at ville tilbyde deres medarbejdere almen opkvalificering via FVU.

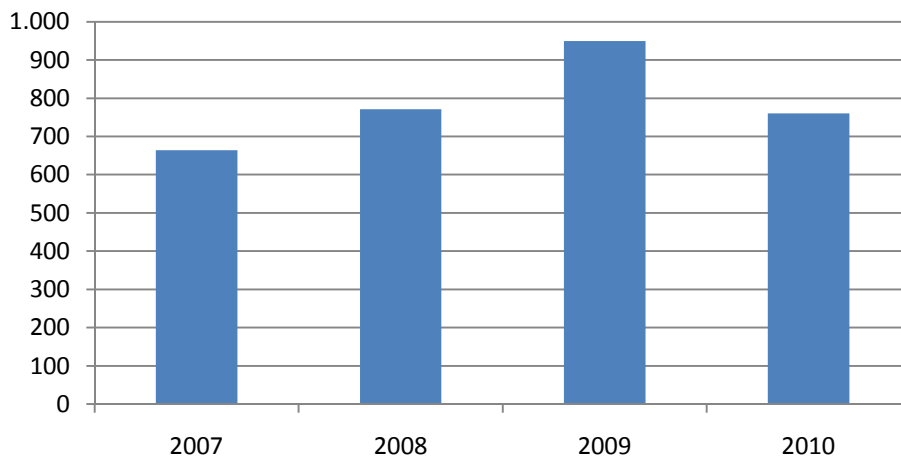
Selvom VUC bruger mange ressourcer på det opsøgende arbejde i forhold til FVU, og den koordinerede indsats på voksen- og efteruddannelsesområdet generelt er blevet øget med oprettelsen af VEU-centrene, er antallet af årskursister på FVU faldet med 20 % fra 949 i 2009 til 760 i 2010⁸. Faldet i aktiviteten skyldes med overvejende sandsynlighed, at virksomhederne ikke efterspørger FVU til deres medarbejdere i samme grad som tidligere, da mange virksomheder efter finanskrisen ikke har mulighed for at sende medarbejdere på efteruddannelse i samme omfang som tidligere.

Etableringen af VEU-centre har sat en ny dagsorden for samarbejdet omkring rekruttering og behovsafdækning i forhold til erhvervsaktives brug af FVU-tilbuddene. VUC vil således fortsat bruge tid og kræfter på at etablere hensigtsmæssige samarbejdsflader i VEU-centerarbejdet med henblik på at styrke rekrutteringen af deltagere til FVU. Det er af stor betydning, at VUC med sit FVU-tilbud bidrager til aktiviteter, der øger kortuddannedes mulighed for fortsat uddannelse.

FVU udgør med 760 årskursister 3 % af den samlede VUC-aktivitet.

⁸ Det samme billede gør sig gældende, hvis man ser på antallet af enkeltpersoner, der har modtaget undervisning på FVU.

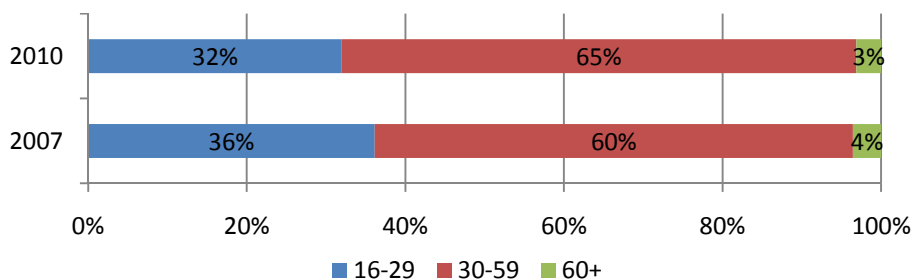
Årskursister FVU

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

Aldersfordelingen på forberedende voksenundervisning er forskellig fra målgrupperne på almen voksenuddannelse og hf. Kursister på FVU er typisk erhvervsaktive voksne, hvilket afspejler sig i, at aldersgruppen 30 – 59 år udgør to tredjedele af aktiviteten. Kursisterne under 30 år tegner sig for 32 %, mens aldersgruppen 60+ udgør 3 %. Alderssammensætningen har ikke ændret sig væsentligt siden 2007.

Aldersfordeling årskursister FVU, 2007 og 2010

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

3.4 Ordblindeundervisning

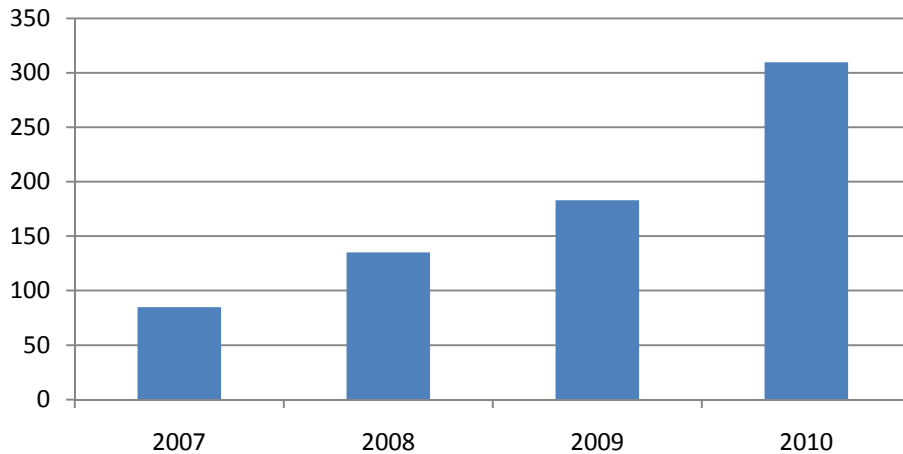
VUC har godt fat i ordblindeundervisningen, som har gennemgået en rivende udvikling de seneste år. Der har været stor udvikling i it-hjælpemidler til ordblinde, hvilket har betydet, at vejledning i brugen af disse hjælpemidler nu også indgår i ordblindeundervisningen på VUC. Det er en stor fordel for kursisterne, at de med disse nye hjælpemidler har fået forbedret deres muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet væsentligt.

VUC løfter en vigtig opgave på dette område, idet 2 til 5 % af den danske befolkning er ordblinde⁹. Mange voksne ordblinde har klaret sig igennem grundskolen, som de bedst kunne. De kan dog f.eks. i forbindelse med jobskifte opleve, at tillærte måder at kompensere for deres ordblindhed på ikke længere rækker, og at de derfor har svært ved at honorere de krav til skriftsproglige færdigheder, som stilles på jobbet. I denne situation kan et undervisningsforløb på VUC give kursisterne det nødvendige kompetenceløft.

⁹ Ifølge Dansk Videnscenter for Ordblindhed.

Ordblindeundervisningen udgør med 310 årskursister 1 % af den samlede VUC-aktivitet. Ordblindeundervisning udbydes også af andre udbydere (voksenspecialskoler og folkeoplysende foreninger etc.), men VUC er ansvarlig for at indgå driftsoverenskomst med disse udbydere.

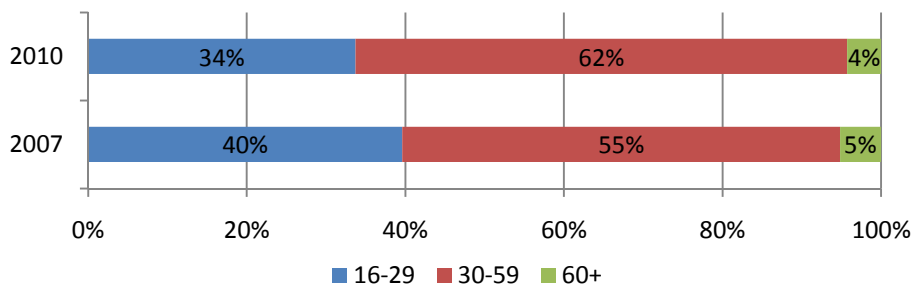
Årskursister ordblindeundervisning

Kilde: VUC'ernes årsrapporter

Aldersfordelingen på VUC's ordblindeundervisning svarer til aldersfordelingen på forberedende voksenundervisning. De 30 – 59-årige udgør 62 % af aktiviteten på ordblindeundervisningen, mens kursisterne under 30 år og over 60 år udgør henholdsvis 34 % og 4 % af aktiviteten.

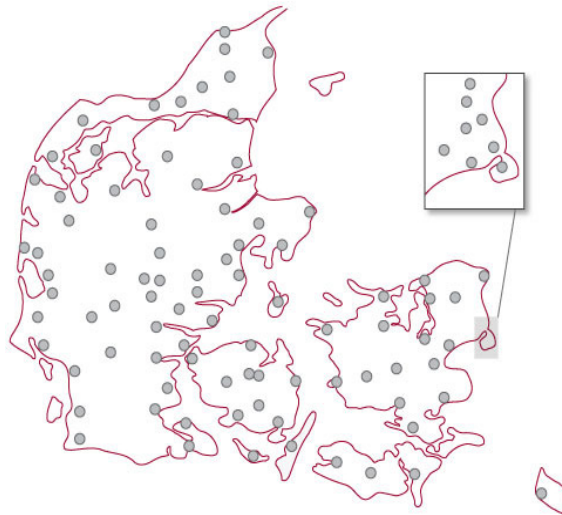
Aldersfordeling årskursister ordblindeundervisning, 2007 og 2010

Kilde: Udtræk fra VUC'ernes studieadministrative system

4. VUC's geografiske dækningsområde

VUC kunne i 2010 tilbyde uddannelse og kompetenceudvikling på ca. 90 afdelinger og undervisningssteder over hele landet. VUC udgør således et vidtforegnet uddannelsesstilbud, der er i stand til at betjene befolkningen i alle dele af Danmark og ikke mindst Udkantsdanmark¹⁰.

Som følge af de omfattende besparelser og den målgruppeafgrænsning, som sektoren oplevede i 2010, er der risiko for, at flere undervisningssteder i løbet af de kommende år risikerer at blive nedlagt på grund af ringe økonomisk bæredygtighed. Det er især i yderområderne, hvor uddannelsesniveaet i forvejen generelt er lavt, at de negative konsekvenser vil kunne mærkes. Antallet af kursister vil falde, og det vil blive vanskeligere at oprette hold med en rentabel størrelse.

I efteråret 2010 gennemførte Lederforeningen for VUC en rundspørge, der dengang viste, at 20 afdelinger og undervisningssteder ville være i farezonen for at måtte lukke. De allerfleste af disse 20 undervisningssteder ligger i yderområderne og mange i det, der defineres som Udkantsdanmark.

Det har stor betydning, at VUC også fortsat kan opretholde et undervisningstilbud i de mindre byer i Udkantsdanmark. På den måde kan landets voksenuddannelsescentre være med til at sikre, at de tyndt befolkede egne af Danmark, hvor uddannelsesniveaet generelt er lavt, har adgang til uddannelse og efteruddannelse.

En nylig undersøgelse fra konsulentfirmaet DAMVAD baseret på tal fra Danmarks Statistik viser, at der er en større tilbøjelighed til at tage en mellemlang videregående uddannelse blandt personer med en hel hf-enkeltfagseksamen i Udkantsdanmark sammenlignet med København og andre storbyer. DAMVAD fremdrager, at denne adfærd i høj grad hænger sammen med tilgængeligheden og udbuddet af videreuddannelse. De ældre studerende er ofte mere etablerede og derfor mindre tilbøjelige til at flytte eller rejse langt for at læse videre. DAMVAD konkluderer også, at selve tilstedeværelsen af VUC uden for

¹⁰ For nærmere definition/udbygning af begrebet Udkantsdanmark se evt. "Vækst i hele Danmark - yderområdernes udfordringer og muligheder", Kbh., Danske Regioner, 2010.

storbyerne er afgørende for, at sektoren med sine uddannelsesstilbud både kan bidrage til 95-procent- og 50-procent-målsætningen.

VUC er en nøgleaktør i forhold til at kunne medvirke til at hæve uddannelsesniveaueet i Danmark, især i yderområderne. De mange afdelinger i alle dele af landet bidrager til at sikre, at de grupper i samfundet, der har et stort behov for uddannelse, og som sjældent er motiverede for at bevæge sig langt for at få denne uddannelse, kan få den nødvendige kompetenceudvikling. Skal de uddannelsespolitiske målsætninger om uddannelse til flere indfries, er VUC med sit vidtforgrene net af uddannelsesstilbud en vigtig medspiller i forhold til denne væsentlige uddannelsespolitiske udfordring.

5. VUC's økonomi

VUC-sektorens omsætning er vokset fra 1,6 mia. kr. i 2007 til 2,3 mia. kr. i 2010, hvilket svarer til en stigning på 48,8 %¹¹. Den markante vækst i omsætningen hænger naturligvis sammen med det stærkt forøgede antal af årskursister og den stigende efterspørgsel efter VUC's uddannelser. Stort set alle VUC's midler udbetales af Undervisningsministeriet i form af taxametre til de enkelte uddannelser.

Som følge af den store aktivitetsvækst, sektoren har oplevet især i 2009 og 2010, er sektorens samlede overskud i de to sidste regnskabsår steget. Dette skyldes, at aktiviteten er vokset så hurtigt, at det ikke har været muligt at leje nye lokaler i samme takt, ligesom der har været en forsinkelse i forhold til ansættelsen af nye lærere. Lokalerne og lærernes arbejdstid er derfor blevet udnyttet til det maksimale. Derudover har de mange nyansatte lærere i sektoren en lavere anciennitet og er derfor ansat til en lavere løn end lærere med flere års erfaring.

Der har således været tale om to års markant vækst, og både 2009 og 2010 må ud fra den betragtning karakteriseres som helt ekstraordinære i VUC's historie. Disse særlige omstændigheder og den rekordhøje efterspørgsel har uvægerligt medført, at der er blevet skabt overskud i driften af VUC.

VUC'erne overgik fra at være amtslige institutioner til at være selvejende institutioner i januar 2007, og 1. januar 2010 overtog VUC bygningerne af staten¹². Denne udvikling har medført, at bestyrelserne på de selvejende VUC'er har fået betydeligt større råderum og frihed til at træffe beslutninger omhandlende eget VUC. Men det har også betydet, at bestyrelserne på VUC'erne skal løfte en langt større opgave end tidligere, og at strategisk planlægning nu er kommet i centrum i forhold til centrenes samlede drift og udvikling og ikke mindst de bygningsmæssige rammer.

Sektorens overskud siden 2007 skal ses i lyset af, at langt **de fleste VUC'er er "født" med en negativ egenkapital** i 2007, hvilket ikke er et hensigtsmæssigt udgangspunkt for en selvejende uddannelsesinstitution. Den eneste måde, hvorpå man har kunnet rette op på dette problem, har været ved at skabe en effektiv drift, som har kunnet generere et overskud, der har kunnet overføres til centrenes egenkapital. Da VUC'erne er meget konjunkturfølsomme, har det været nødvendigt med høj aktivitet at bestræbe sig på at skabe en større egenkapital i disse opgangstider for på den måde at imødegå tider med stagnerende eller faldende aktivitet.

¹¹ Dette kapitel vedrører udelukkende de 24 VUC'er, der ikke er fusioneret ind i andre uddannelsesinstitutioner. For de resterende 7 VUC'er er det ikke muligt at udskille regnskabstal specifikt for VUC-aktiviteterne.

¹² En mindre del af VUC'erne har til huse i lejede bygninger, og her har de overtaget lejemålene.

Bestræbelsen fra VUC'ernes side har i de seneste år handlet om at konsolidere økonomien. Det har dog også været nødvendigt at sætte fokus på de bygningsmæssige rammer for VUC's aktivitet og reservere midler til vedligeholdelse, udvidelse eller modernisering af de eksisterende bygninger.

Den samlede bygningsmasse har generelt været relativt ringe vedligeholdt under amterne, ligesom bygninger og faciliteter i mange tilfælde må karakteriseres som utidssvarende. **For at bringe bygningsmassen op på en attraktiv standard planlægger sektoren samlet set at investere 1,2 mia. kr. i nybyggeri, renoveringer, ombygninger og nyt it-udstyr** over de kommende fem år. For at undgå at skulle lånefinansiere disse betydelige investeringer og på den måde belaste konjunkturfølsomme budgetter i mange år fremover, har VUC'erne i de seneste års opgangstider udnyttet muligheden for at sætte midler til side til kommende investeringer.

Sektorens overskud siden 2007 er således genereret med det formål for øje at konsolidere sektorens økonomi. Her har VUC-bestyrelserne som led i en strategisk satsning arbejdet med det klare sigte at skabe en positiv egenkapital og afsætte midler til kommende investeringer. Ønsket om at skabe en sund økonomi med et nødvendigt råderum til udvikling er derudover blevet hjulpet godt på vej af den markant høje aktivitet i 2010. Den store efterspørgsel efter VUC's tilbud, der har kendetegnet 2010, har givet en ekstraordinært høj ressourceudnyttelse og en meget effektiv driftssituation.

Finansielt regnskab		2007	2008	2009	2010
Tusinde kroner					
Omsætning	I alt	1.576.229	1.594.765	1.933.575	2.346.118
	Gns. center ¹³	63.049	63.791	77.343	97.755
Resultat	I alt	94.352	73.710	189.595	236.911
	Gns. center	3.774	2.948	7.584	9.871
Egenkapital	I alt	-53.034	20.458	195.549	449.414
	Gns. center	-2.121	818,32	7.822	18.726
Samlede aktiver	I alt	510.317	578.544	836.040	1.569.833
	Gns. center	20.413	23.142	33.442	65.410
Overskudsgrad	I alt	6,0%	4,6%	9,8%	10,1%
Soliditetsgrad	I alt	-10,4%	3,5%	23,4%	28,6%
Årselever	I alt	16.724	16.840	20.258	24.324
	Gns. center	669	674	810	1.014
Medarbejderårsværk	I alt	2.747	2.647	2.760	3.114
	Gns. center	110	106	110	130

¹³ Gennemsnitligt center beregnet som et simpelt gennemsnit.

6. Bilag

Årskursister 2010

VUC	Toårigt hf	Hf-e	GSK	AVU	FVU	OBU	I alt
VUC FYN & FYNs HF-kursus	477	1.461	120	897	51	59	3.064
VUC Nordjylland	126	1.021	18	1.162	35	39	2.401
Københavns VUC		1.275	240	658	41	8	2.222
VUC Aarhus	131	808	311	362	7	1	1.620
VUC Sønderjylland	230	572	9	629	114	22	1.576
VUC Storstrøm	197	428	8	456	44	8	1.140
VUC Nordsjælland	138	456	5	444	36	8	1.088
VUC Lyngby	96	568	47	170	15	4	900
VUC Roskilde	95	372	35	275	26	16	819
VUC Vest	146	223	0	357	48	11	786
VUC Vestsjælland Syd	142	378	6	187	23	3	774
Voksenuddannelsescenter Frederiksberg	0	477	74	147	18	2	718
VUC Vestegnen	73	409	7	184	37	8	717
Randers HF & VUC	307	211	0	134	7	3	662
Herning HF & VUC	306	126	46	94	39	15	626
VUC Hvidovre-Amager	0	399	20	177	15	8	620
Horsens HF & VUC	110	328	0	150	19	5	612
VUC Vejle	82	170	0	315	34	9	610
TH. Langs HF & VUC	304	86	0	176	15	7	588
VUC Holstebro-Lemvig-Struer	0	318		235	11	10	573
Kolding HF & VUC	99	208	10	174	19	5	516
HF-Centret Efterslægten		438		0	0	0	438
Thy-Mors HF & VUC	73	130	14	189	17	13	437
VUC Skive-Viborg	0	257	0	142	11	12	422
Nordvestsjællands HF & VUC	105	172	2	110	11	1	401
VUC Fredericia	95	116		123	13	7	354
Skanderborg-Odder Center for Uddannelse	0	78	0	163	26	5	272
VUC Djursland	0	112	0	128	5	7	252
VUC Ringkøbing-Skjern	0	0	0	137	12	13	161
VUC Bornholm	0	72	0	48	10	0	130
Vestjysk Gymnasium Tarm	0	49	0	0	0	0	49
Total	3.332	11.718	974	8.422	760	310	25.548

År	Toårigt hf	Hf-e	GSK	AVU	FVU	OBU	I alt
2009	2.447	9.430	885	7.135	949	183	21.029
2008	2.222	8.355	649	5.862	771	135	17.994
2007	2.032	8.325	420	5.951	664	85	17.477